

Formelt maa det siges, at Forslaget opfylder dette Krav, idet dets Tanke er paa den ene Side, at vi om et kvart Aarhundrede selv kan bestemme, at vi ikke vil have andet fælles med Danskerne end Kongen alene, og paa den anden Side, at alle de to Folks Fællesanliggender indtil dette Tidspunkt er overdragne Danskerne af os som suveræne med de Herligheder og Rettigheder, som dermed følger.

Men ligesom en suveræn Stat fuldstændig kan afhænde sin Suverænetet til en anden Stat, saaledes kan den ogsaa afhænde den for en Del eller paalægge sin Suverænetet saadanne Indskrænkninger, at den i Virkeligheden ikke er eneraadig over sine Handlinger. I det her omhandlede Forslag paalægges der os saadanne Baand, idet de Bestemmelser, som findes deri, binder os paa Hænder og Fødder og ubetinget maa blive en stor Fare for Landets fulde Suverænetet, vor Nationalitet og økonomiske Selvstændighed, og disse Bestemmelser er der ingen Nødvendighed for, at vi skal vedtage.

Fyldestgørende Grunde til at fravige rent Kongefællesskab og indgaa en Realunion med Danskerne, selv om det kun er for et begrænset Tidsrum, kan kun søges i Nødvendigheden deraf, i vor Fordel og den hele Situation. Videre er det uforvarligt at gaa. Af disse Grunde er det ikke urimeligt, at Danskerne i et begrænset Tidsrum udøver Raadigheden over vore udenrigske Anliggender, ordner Møntvæsenet og sidder inde med den højeste Domsmyndighed ligesom ogsaa Inspektionen paa Søterritoriet. Alle disse Sager har de lagt meget stor Vægt paa at varetage, hvilket ogsaa kan ske uden Bekostning eller med ringe Bekostning — Møntvæsenet giver en direkte Indtægt, som vokser Aar for Aar og derfor ingen Grund til at erstatte — med Undtagelse af Søterritorialværnet. Til Gengæld for sidstnævnte, og saa længe Danskerne varetager det, er det derfor ikke urimeligt, at Danskerne erholder en eller anden Rettighed med Hensyn til Fiskeriet inde paa Søterritoriet. Men yderligere Indrømmelser fra vor Side bliver rene og skære Gaver til Danskerne og unødvendig Afhændelse af vore Rettigheder. Saadanne Gaver og Afhændelse af Rettigheder findes i Forslagets § 6. Denne Paragrafs 1ste Stykke er saalydende:

„Danske Statsborgere nyder paa Island i enhver Henseende lige Ret med de paa Island fødte islandske Statsborgere, og omvendt.“

Her er det vel slaaet fast, at der eksisterer en islandsk Statsborgerret. Endvidere er det Tanken, at islandske Myndigheder kan give andre Udlændinge end Danske Statsborgerret; og dette lyder udmærket i Forholdet til andre Stater og er saaledes en Forbedring i Forhold til Udkastet af 1908. Men den praktiske Betydning af denne Ret er forsvindende eller maaske mere end tvivlsom, naar man ser hen til, at Danskerne ogsaa kan give Statsborgerret med Lovgyldighed her i Landet. Paa den anden Side faar alle danske Borgere, Danskere, Færingere og Grønlændere, uden Hensyn til Bopæl uindskrænket og samme Ret til Afbenyttelse af alle dette Lands Goder, Elve og Kraftkilder som Landets egne Børn uden noget Forbehold eller Indskrænkning, og saa megen Vægt lægger man herpaa — ganske uimodsagt fra vor Side —, at man beordrer os til at ophæve alle Begrænsninger i vor Særlovgivning, som nu er til Hinder herfor, derunder først og fremmest Betingelsen om fem Aars fast Bopæl for Udlændinges Valgret i Henhold til Forfatningslov af 19. Juni 1915, § 10. Heraf kan man se, hvorledes det vil gaa med andre Begrænsninger i vore Særlove.

Ved denne Bestemmelse anerkender vi Danskerne som vore Hjemmefolk og Samejere til Landet, som de helt sønden fra Danmark kan benytte, som de finder for godt og bedst kan i de kommende 25 Aar. Nu er Danskerne 33 Gange saa mange som vi og henimod 100 Gange rigere, og det er derfor ganske klart, at vor Nationalitet, vor økonomiske og politiske Selvstændighed kommer i øjensynlig Fare, hvis de nu tager sig sammen og sætter noget i Værk til at nyde og nyttiggøre sig de Goder, som er til Stede og tilbydes. Og der er ingen Tvivl om, at de vil gøre det, for Landet er nu meget mere tiltrækkende i deres Øjne, end det nogen Sinde før har været; deres økonomiske Tilstand er i høj Grad blevet forbedret i desidste Aar, og Retten til Opsigelse tvinger dem frem — en Bevægelse i denne Retning er der ogsaa allerede fremkommet i Danmark. Herved skæres der et stort Stykke af Islandingenens Dispositionsret over deres eget Land, og Raadigheden over, hvem der skal bo i Landet, fratages dem. En saadan Raadighed er og har altid været anset for at være Grundstenen til og Kernen i al Folkefrihed og en uundværlig Sikkerhed for Nationaliteten. Der findes heller intet Eksempel paa, at nogen Stat har blottet sit Land paa denne Maade overfor en anden Stat. Man gaar derfor her ind paa en ny og farlig Vej og sætter den Ret paa Spil, som anses for at være enhver Nations Livssag,